

สรุปใจความสำคัญจากคำกล่าวปาฐกถาพิเศษในงานสัมมนาด้านการเงินเพื่อความยั่งยืน

ESG Capital with Purpose 2026 โดยสำนักข่าว eFinanceThai

นายวิทย์ รัตนกร ผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย

วันที่ 26 มิถุนายน 2569 ณ ห้อง Grand Hall อาคาร True Digital Park

สวัสดีท่านผู้มีเกียรติทุกท่าน

ขอขอบคุณทาง eFinanceThai นะครับที่เชิญมาร่วมงานสัมมนาวันนี้ ในช่วง 5-10 ปีที่ผ่านมา แนวคิดเรื่อง Sustainability / ESG / Green ยังเป็นประเด็นที่ไม่ชัดเจน ว่าเป็นสิ่งที่ “ต้องทำจริง” หรือเป็นเพียง “ภาพลักษณ์” อย่างไรก็ตาม ในวันนี้ แนวคิดดังกล่าวได้มีความชัดเจนขึ้นมาก ตลอดหลายปีที่ผ่านมา ผมทำงานบนแนวคิดเหล่านี้มาตลอด ตั้งแต่สมัยอยู่ กบข. ที่ผลักดัน ESG Investment และ ESG Score ต่อมาเมื่ออยู่ธนาคารออมสิน เราปรับทั้งองค์กรให้เป็น Social Bank โดยให้ความสำคัญกับมิติด้าน Social หรือ ด้าน S ของ ESG ซึ่งอาจจะไม่เหมือนกับหลายองค์กรให้ความสำคัญกับด้านสิ่งแวดล้อมเป็นหลัก เมื่อมาทำงานที่ธนาคารแห่งประเทศไทย แม้บทบาทจะเปลี่ยนไป แต่ยังคงมีความเชื่อเรื่องนี้อยู่ชัดเจน

สมัยก่อน เป้าหมายของธุรกิจคือการสร้างกำไรสูงสุด (Maximum Profit) หรือผลตอบแทนสูงสุด ให้ผู้ถือหุ้น (Maximum Shareholder Wealth) บริษัทที่มี Competitive advantage ดีหรือจะสร้าง Profitability ได้ดี ต้องมีข้อได้เปรียบในการแข่งขัน ไม่ว่าจะเป็นอุปสรรคในการเข้าสู่ตลาด อำนาจต่อรองของผู้ซื้อ ผู้ขาย สินค้าทดแทน หรือระดับการแข่งขันในอุตสาหกรรม ตาม **Five Forces ของ Michael Porter**

แม้ว่าอุตสาหกรรมบางกลุ่มเหมือนจะเข้าทั้ง 5 ข้อ ตาม Five Forces อย่างไรก็ดี โลกทุกวันนี้ เปลี่ยนไปแล้ว ในปัจจุบัน เราไม่ได้วัดคุณค่าของธุรกิจจาก "กำไรสูงสุด" เพียงอย่างเดียว แต่เราวัดจาก "**คุณค่าที่ธุรกิจสร้างร่วมกับสังคม**" หรือ **Shared Value** ธุรกิจยังต้องทำกำไร แต่หากต้องการเติบโตอย่างยั่งยืนในระยะยาว ก็ต้องดูแลสังคม สิ่งแวดล้อม พนักงาน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งหมด เพราะหากมุ่งแต่กำไรระยะสั้น สุดท้ายก็จะเผชิญความเสี่ยงที่ทำให้ธุรกิจไม่สามารถยืนระยะยาวได้ นี่คือเหตุผลที่ Sustainability, ESG และ Green Finance จึงไม่ใช่เรื่องแยกจากกัน แต่เป็นแนวคิดเดียวกันที่มุ่งสร้างทั้งผลตอบแทนทางธุรกิจและคุณค่าต่อสังคม ซึ่งเป็น Concept ในสมัยใหม่ จาก Shareholder Capitalism กลายเป็น Stakeholder Capitalism

วันนี้ผมขอเน้นย้ำด้วย 5 ประโยคสำคัญ ดังนี้:

(1) Sustainability is not a cost.

ความยั่งยืนไม่ใช่เรื่องของต้นทุน แต่เป็นเรื่องของการลงทุนที่ให้ผลตอบแทน มันไม่ใช่ "ทางเลือก" แต่เป็น ทางรอดของธุรกิจในระยะยาว และที่สำคัญ มันคือการบริหารความเสี่ยงตัวอย่างที่ชัดเจน จากมาตรการ CBAM ของสหภาพยุโรป (EU) เป็นมาตรการที่กำหนดให้ผู้ส่งออกจากประเทศต่าง ๆ ต้องปรับตัวด้านการปล่อยก๊าซเรือนกระจก หากกระบวนการผลิตปล่อยคาร์บอนสูง ก็ต้องแบกรับต้นทุนหรือภาษีคาร์บอนที่สูงขึ้นในการส่งสินค้าเข้าสู่ตลาดยุโรป สถาบันวิจัย ingsการณเคยศึกษาว่า หากไม่มีมาตรการ CBAM การส่งออกของไทยในอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องอาจสูงกว่าปัจจุบัน ได้ถึงประมาณ 24% กล่าวอีกนัยหนึ่ง การมี CBAM ทำให้ศักยภาพการส่งออกของเราในบาง

อุตสาหกรรมลดลงราว 24% จึงเห็นได้ว่า CBAM ไม่ใช่เพียงมาตรการด้านสิ่งแวดล้อม แต่กำลังกลายเป็นสิ่งที่เรียกว่า Social License to Operate หากต้องการส่งสินค้าเข้าสู่ตลาดยุโรป ธุรกิจก็จำเป็นต้องแสดงให้เห็นว่าสามารถบริหารจัดการการปล่อยคาร์บอนได้อย่างเหมาะสม

(2) Capital must empower Purpose

เป็นหัวข้อที่ชัดเจน เพราะสะท้อนปัจจุบันที่เราไม่ได้อยู่บนแนวคิดแบบเดิมที่เงินทุนจะไหลไปสู่ธุรกิจกำไรสูงสุดอย่างเดียวแล้ว ปัจจุบันเงินทุนไหลไปสู่ธุรกิจที่สามารถสร้างกำไร ควบคู่ไปกับการสร้างคุณค่าทางสังคม ดูแลสิ่งแวดล้อม และคำนึงถึงผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่าย สมัยตอนที่ผมอยู่ที่ธนาคารออมสิน ก็ใช้แนวคิด **Creating Shared Value (CSV)** คือการนำประเด็นทางสังคมเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของโมเดลธุรกิจ เช่น การออกแคมเปญที่ทำให้ทุกครั้งที่ประชาชนมาใช้บริการธนาคาร เท่ากับได้ร่วมช่วยเหลือสังคมไปพร้อมกัน เมื่อคนมาใช้บริการมากขึ้น ธนาคารก็มีรายได้และกำไรเพิ่มขึ้น จากนั้นก็นำคุณค่าหรือผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นกลับไปแบ่งปันให้สังคม กลายเป็นการเติบโตไปพร้อมกันทั้งองค์กรและสังคม ซึ่งไม่ได้หวังว่าเงินทุนต้องไหลไปหาสิ่งที่กำไรสูงสุด อีกหนึ่งตัวอย่าง เช่น Sustainability Bond, Green Bond หรือ Green Financing ต่างมีแรงจูงใจสนับสนุน ไม่ว่าจะเป็นอัตราดอกเบี้ยที่ถูกลง สิทธิประโยชน์เพิ่มเติม หรือโอกาสในการเข้าถึงตลาดที่กว้างขึ้น ทั้งหมดนี้สะท้อนแนวคิดของ **Capital with Purpose** อย่างแท้จริง และเป็นสิ่งที่ดีกับประเทศและระบบเศรษฐกิจ

(3) Green Finance is the infrastructure of future growth

Green Finance เป็นเครื่องมือที่ดีที่ช่วยให้ธุรกิจเข้าถึงแหล่งเงินทุนปรับตัว และเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนการเปลี่ยนผ่านสู่ความยั่งยืน ในส่วนของ ธปท. เราผลักดันเรื่อง **Thailand Taxonomy** ซึ่งเปรียบเสมือนกรอบหรือระบบนิเวศในการจัดสรรเงินทุนของธนาคารพาณิชย์ ให้เงินทุนไหลไปสู่ธุรกิจที่สร้างความยั่งยืนหรือธุรกิจสีเขียว รวมถึงยังมีโครงการ **Financing the Transition** ซึ่งมีเป้าหมายในการสนับสนุนให้ผู้ผลิตและผู้ประกอบการค่อย ๆ ปรับตัวจากธุรกิจที่ยังมีการปล่อยคาร์บอนสูง หรือ *Brown* ไปสู่ *Less Brown* โดยมีการสนับสนุนสินเชื่อภายใต้โครงการประมาณ 160,000 ล้านบาท ครอบคลุมลูกหนี้กว่า 700 ราย จากหลายธนาคาร ขณะนี้โครงการเข้าสู่ระยะที่ 2 โดยร่วมกับภาคโรงแรมผ่านโครงการ Green Solutions for Hotels ซึ่งเปิดตัวที่จังหวัดภูเก็ต ปัจจุบันมีการสนับสนุนสินเชื่อแล้วประมาณ 35,000 ล้านบาท ครอบคลุมโรงแรมมากกว่า 10 แห่ง ซึ่งทั้งหมดนี้เป็นส่วนหนึ่งของความพยายามในการเร่งการเปลี่ยนผ่านของภาคธุรกิจไทย

นอกจากนี้ ธปท. จะมีการประกาศให้สถาบันการเงินสามารถดำเนินธุรกิจ Thai Baht Stable Coin หรือธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับสินทรัพย์ดิจิทัลอย่างค่อยเป็นค่อยไป ซึ่งส่วนหนึ่งจะเป็นสินทรัพย์ดิจิทัลที่เกี่ยวข้องกับ Carbon Credit เพราะเราเชื่อว่าจะเป็นอีกกลไกหนึ่งที่ช่วยสนับสนุนการเปลี่ยนผ่านสู่เศรษฐกิจคาร์บอนต่ำ

(4) The most competitive economies are built on Long-term value

เศรษฐกิจที่แข็งแกร่งและสามารถแข่งขันได้ในระยะยาว คือเศรษฐกิจที่สร้างคุณค่าได้อย่างแท้จริง ทุกวันนี้ บทบาทของ ธปท. ไม่ได้จำกัดอยู่เพียงการกำหนดดอกเบี้ยนโยบายหรือการดำเนินนโยบายการเงินอีกต่อไป เราปรับนโยบายการเงินให้อยู่ในระดับที่ผ่อนคลายมากขึ้น เปลี่ยนแปลงตามบริบทที่ไม่เหมือนเดิม ทำให้เราก็กต้องปรับตัว เพื่อปรับค้ำประกันเศรษฐกิจ สนับสนุนให้ธุรกิจมีรายได้มากขึ้น ประชาชนมีรายได้มากขึ้น และท้ายที่สุดคือทำให้คุณภาพชีวิตของคนไทยดีขึ้น

อีกด้านหนึ่ง เราเข้าไปมีบทบาทในการแก้ปัญหาเชิงโครงสร้างของประเทศ ซึ่งเน้นย้ำการเติบโต โดยปัจจุบันศักยภาพการเติบโตของเศรษฐกิจไทย หรือ Potential GDP อยู่ที่ประมาณ 2.7% ขณะที่ประมาณการการเติบโตของปีนี้อยู่ที่ 2.3% ซึ่งสะท้อนว่าการเติบโตของประเทศถูกจำกัดด้วยปัญหาเชิงโครงสร้าง ปัญหาปัจจุบันคือ ไม่มีคนลงมือทำ ถ้าอีก 10 - 20 ปี ไม่มีการลงมือแก้ไข ประเทศก็คงเผชิญกับปัญหาเดิม ดังนั้น ธปท. จึงเลือกที่จะเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของการผลักดันการปฏิรูป แม้อาจไม่ได้เป็นผู้แก้ปัญหาได้ทั้งหมด แต่เราพร้อมจะเป็นส่วนหนึ่งในการบรรเทาปัญหา และเป็นผู้ร่วมในการผลักดันการแก้ไขปัญหาเชิงโครงสร้าง เพื่อให้ประเทศดีขึ้น ด้วยเหตุนี้ เราจึงดำเนินมาตรการหลายด้าน ไม่ว่าจะเป็นการกำกับดูแลการซื้อขายทองคำผ่านแอปพลิเคชัน การควบคุมการถอนเงินสดจำนวนมาก รวมถึงการตรวจสอบบัญชีที่เกี่ยวข้องกับการพนันออนไลน์และธุรกรรมผิดปกติ หลายคนถามว่ามาตรการเหล่านี้จะทำให้เงินสีเทาหรือคอร์รัปชันหมดไปหรือไม่ คำตอบคือ "ไม่หมด" ครับ ผมยอมรับตรง ๆ ว่าไม่หมด แต่สิ่งที่เกิดขึ้นคือการทำธุรกิจสีเทาจะยากขึ้น การถอนเงินสดจำนวนมากจะถูกตรวจสอบมากขึ้น และในระยะยาวระบบเศรษฐกิจจะโปร่งใสขึ้น

ในด้านการสนับสนุนผู้ประกอบการ เราก็กผลักดันโครงการ **Credit Boost** เพื่อช่วยให้ SMEs เข้าถึงสินเชื่อได้มากขึ้น ผ่านโครงสร้างการค้ำประกันรูปแบบใหม่ ปัจจุบันช่วยการปล่อยสินเชื่อไปแล้วประมาณ 30,000 ล้านบาท แม้จะยังไม่ถึงเป้าหมาย 80,000 ล้านบาท แต่หากกลไกนี้ประสบความสำเร็จ ก็จะเป็นเครื่องมือสำคัญในการช่วยเหลือ SMEs ในระยะยาว นอกจากนี้ เรายังร่วมกับธนาคารพาณิชย์ในการลดค่าธรรมเนียม เพื่อช่วยลดความเหลื่อมล้ำของผู้ประกอบการรายย่อย ซึ่งต้องขอขอบคุณธนาคารพาณิชย์ทุกแห่งที่ให้ความร่วมมือ เพราะการแก้ปัญหาเชิงโครงสร้างไม่สามารถทำได้โดยหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่ง แต่ต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วน

(5) People, Planet, Profit

ถ้าอะไรเป็นสิ่งที่ทุกธุรกิจต้องการ แต่ต้องเป็นกำไรที่ยั่งยืนระยะยาวและเหมาะสม เป็นกำไรที่เกิดขึ้นควบคู่กับการดูแลผู้คน สิ่งแวดล้อม และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่าย ไม่ใช่การมุ่งสร้างกำไรสูงสุดเพียงอย่างเดียว โลกธุรกิจวันนี้ จึงไม่ได้ขับเคลื่อนด้วยการแข่งขันแบบเดิมเพียงอย่างเดียว แต่ต้องสร้าง **Shared Value** สร้างคุณค่าร่วมให้กับทั้งธุรกิจและสังคม และสุดท้ายสิ่งสำคัญที่สุดคือ Sustainability, ESG, Net Zero หรือ Green Finance จะไม่เกิดขึ้นเพียงเพราะการประกาศเป้าหมาย การลงนาม MOU หรือการประชาสัมพันธ์ แต่จะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อทุกคนลงมือทำจริงให้เกิดผลเป็นรูปธรรม

ขอบคุณครับ